

DAUNELE MORALE

CA URMARE A VĂTĂMĂRILOR CORPORALE ȘI/SAU DECESULUI ÎN ACCIDENTELE AUTO

Un cadru legislativ stabil și predictibil

ASTĂZI

CE E DE FĂCUT?

- România nu are un cadru sistematizat de calcul a unei despăgubiri aferente vătămărilor corporale și/sau decesului în accidente auto.
- Legislația existentă este neclară "Daunele morale: în conformitate cu legislația și jurisprudența din România".
- Practica neunitară a instanțelor în acordarea despăgubirilor distorsionează proiecțiile interne asupra primelor de asigurare.
- Absența predictibilității duce la discriminări între victimele unor accidente care au suferit vătămări comparabile.
- Se creează un cadru favorabil fenomenelor marginale (corupție, crearea de rețele de "vânare" a victimelor pentru reprezentare în fața asigurătorilor).
- Reasigurători importanți refuză să mai coteze pe piața românească de RCA ca urmare a acestor situații.
- Reglementarea despăgubirilor acordate victimelor accidentelor auto prin criterii obiective de evaluare a daunelor morale.
- Actualizarea legislației RCA și sistematizarea tuturor prevederilor legale referitoare la răspunderea civilă.
- Crearea unui cadru legislativ stabil care să ofere predictibilitatea necesară activității de asigurare și reasigurare RCA în România.
- Implementarea unui sistem de calcul unitar acceptat la nivel național care să permită asigurătorului să estimeze corect impactul viitor asupra primelor de asigurare.
- Utilizarea acestui sistem de calcul drept referință în practica judiciară pentru o mai mare predictibilitate și evitarea discriminării între victime.

Peste 90% din despăgubirile solicitate în cazul accidentelor auto reprezintă daune morale.

Cadrul legal

Art.50 din Norma RCA ne spune - **“La stabilirea despăgubirilor în cazul vătămării corporale sau al decesului unor persoane [...] în conformitate cu legislația și jurisprudența din România”.**

Noul Cod Civil a preluat cele mai multe prevederi existente anterior în Legea nr. 136/95 privind asigurările și reasigurările în România (prevederile art.9 – 47 au fost abrogate și preluate în noul cod civil).

Cea mai recentă modificare a Legii 136/ 1995 a fost în urmă cu 8 ani (introducerea constat amiabil).

Autoreglementare

Piața din România a inițiat un prim demers de autoreglementare prin emiterea Ghidului Fondului de Protecție a Victimelor Străzii (FPVS) în 2012.

Ghidul FPVS cuprinde o analiză a jurisprudenței existente în România, precum și a practicii în domeniu din alte 20 de state europene.

Pe baza Ghidului, au fost modificate normele privind constituirea rezervelor aferente daunelor RCA.

Existența Ghidului FPVS a ajutat doar parțial

PRACTICA EUROPEANĂ

Experiența europeană indică două sisteme:

- Sistem bazat pe jurisprudență (ex: Germania, Austria, Franța, Italia);
- Sistemul tabelar (ex: Spania, Slovacia, Cehia).

NEVOI

- Reglementarea unor criterii obiective → soluție acceptată și solicitată de instanțele de judecată.
- Elaborarea unor instrumente minimale în vederea stabilirii despăgubirilor pe cale amiabilă.

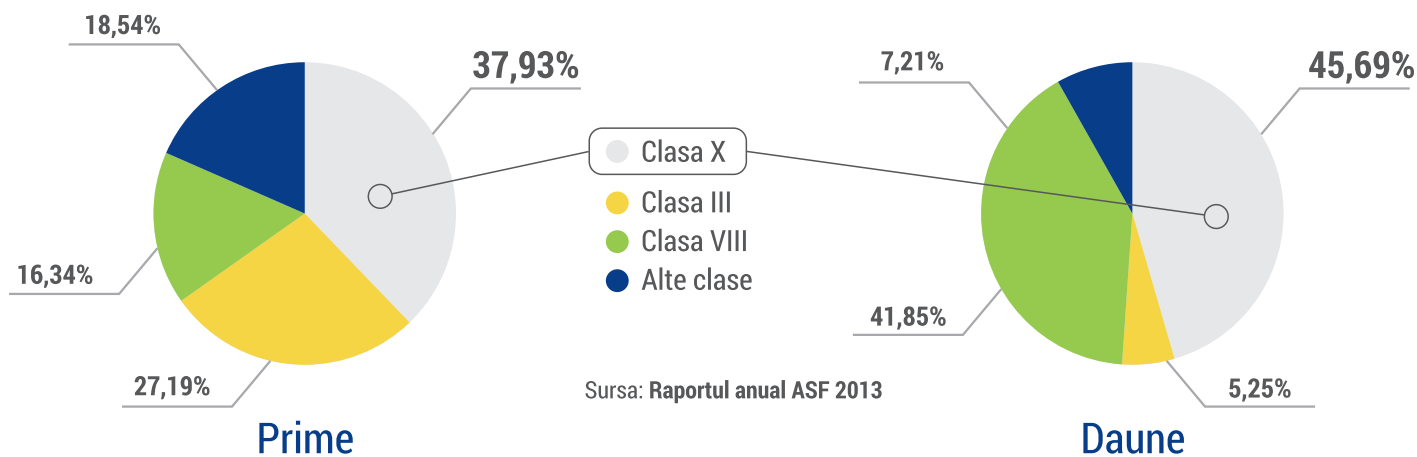

IMPORTANȚĂ

- Asigurarea RCA reprezintă cea mai cunoscută linie de business din România.
- Impredictibilitatea a determinat creșterea costurilor de reasigurare și chiar ieșirea din piața românească a unor reasigurători importanți (ex.: Hannover Re, Scor Re).
- Costurile suplimentare generate de lipsa unui sistem de evaluare obiectiv (reasigurare, cheltuieli judiciare, onorarii avocați, etc.) sunt în cele din urmă transferate către consumator prin polița obligatorie RCA.
- Sistemul se confruntă cu un risc de blocare, întrucât consumatorul ajunge să nu poată suporta prima de asigurare.

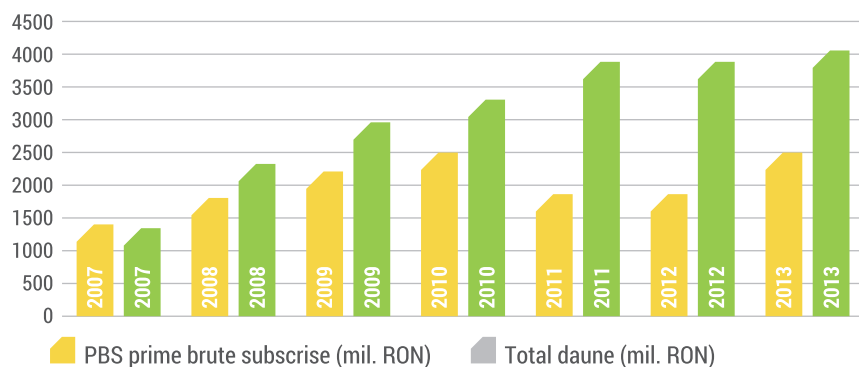
INDICATORI - RCA ÎN ROMÂNIA

Indicatori RCA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PBS prime brute subscrise *	1398	1795	2160	2464	1875	2054	2461
Daune brute plătite *	743	1220	1532	1603	1606	1782	1927
Rezerve de daune avizate *	459	726	931	1126	1510	1358	1256
IBNR - rezerve pentru daune neavizate *	165	360	474	569	750	717	853
Total Daune *	1367	2306	2937	3298	3866	3857	4036

* milioane RON

PRIME VERSUS DAUNE (PIAȚA)

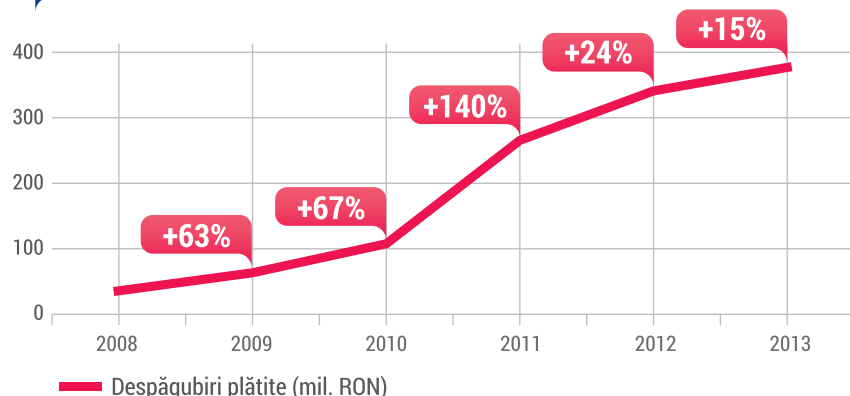

- Diferențele nu pot susține o activitate economică a unui asigurător pe această linie de business.
- Începând cu anul 2008, la nivel de piață s-au înregistrat diferențe tot mai mari între nivelul primelor și al daunelor.

Evoluție daune morale	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Despăgubiri plătite *	41	67	111	266	330	378
Rezerve de daună pt. vătămări *	131	249	463	800	695	579
Evoluție procentuală Despăgubiri plătite	-	+63%	+67%	+140%	+24%	+15%

* milioane RON

Evoluție despăgubiri pentru vătămări și deces

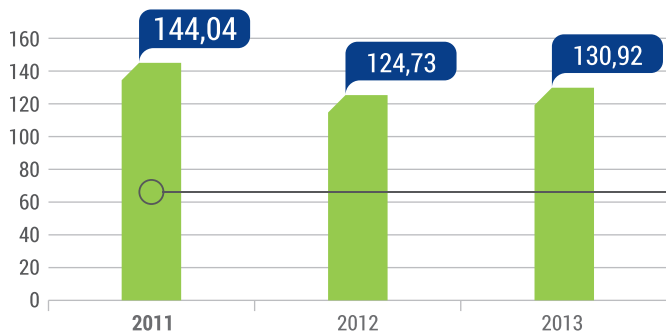
► Jurisprudența

! Practica instanțelor din ROMÂNIA începe să devină comparabilă cu cea din ITALIA

Concluzii rezultate din hotărâri judecătorești:

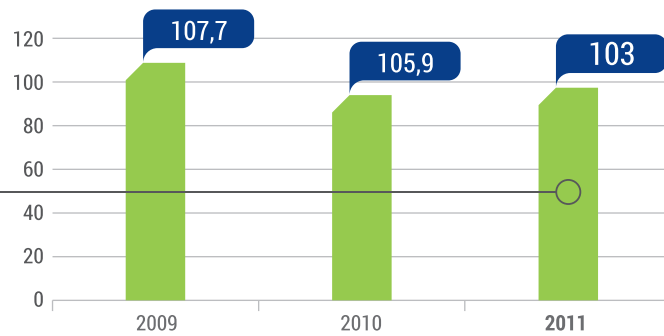
- Absența criteriilor legale și obiective de evaluare;
- Cazuri de îmbogățire fără just temeii.

 ROMÂNIA

% rata combinată a daunei
Sursa: Raportul anual al ASF 2013

 ITALIA

% rata combinată a daunei
Sursa: IMF Country Report No. 13/346 – December 2013

 RECOMANDAREA FMI ADRESATĂ PIEȚEI ITALIENE

 INTERNATIONAL MONETARY FUND
IMF Country Report No. 13/346

ITALY
TECHNICAL NOTE ON INSURANCE SECTOR
December, 2013

This Technical Note on Insurance Sector on Italy was prepared by a staff team of the International Monetary Fund as background documentation for the periodic consultation with the member country. It is based on the information available at the time it was completed in March 2013. The views expressed in this document are those of the staff team and do not necessarily reflect the views of the government of Italy or the Executive Board of the IMF.

The publication policy for staff reports and other documents allows for the deletion of market-sensitive information.

Copies of this report are available to the public from
International Monetary Fund Publication Services
PO Box 92780 Washington, D.C. 20090
Telephone: (202) 623-7430 Fax: (202) 623-7201
E-mail: publications@imf.org Web: <http://www.imf.org>

Price: \$18.00 per printed copy

2013 International Monetary Fund
Washington, D.C.

© 2013 International Monetary Fund

”
Pentru a reduce nivelul de incertitudine asupra valorii despăgubirilor și a aplica un tratament egal daunelor similare, implementarea unui sistem tabelar de acordare a despăgubirilor este recomandată în mod urgent.
”

○ Decembrie 2013

ETAPE

1

Studierea cadrelor legislative din statele membre și practica Curții Europene de Justiție cu privire la despăgubirea prejudiciilor nepatrimoniale.

2

Identificarea soluțiilor optime, respectiv preluarea sistemului tabelar pe fondul constatării insuficienței sistemului pe bază de jurisprudență.

3

Realizarea de către Societatea de Medicină Legală din România (SMLR)* a "Baremelor traumatologice" pentru evaluarea prejudiciilor nepatrimoniale ca urmare a vătămărilor corporale – sistem tabelar pe bază de puncte.

4

Crearea unui cadru legislativ propriu, aplicabil pieței românești, inclusive prin preluarea unor reglementări din Legea 32/2000, Legea 237/2015, normele RCA și Directiva 2009/103/CE.

*reprezentanți ai Institutelor de Medicină Legală și ai unor Universități de Medicină și Farmacie din România

CE PROPUNEM?

REGLEMENTAREA RĂSPUNDERII CIVILE DELICTUALE PENTRU PREJUDICIILE PRODUSE DE ACCIDENTE DE VEHICULE.

SISTEMATIZAREA ȘI CONSOLIDAREA REGLEMENTĂRIILOR ÎN MATERIA ASIGURĂRII RCA ȘI A ORGANISMELOR IMPLICATE.

UTILIZAREA CADRULUI LEGISLATIV EXISTENT.

INTRODUCEREA UNUI CONCEPT NOU DE EVALUARE A PREJUDICIULUI NEPATRIMONIAL:

- SISTEM TABELAR PENTRU VĂTĂMĂRI ȘI DECES
- PUNCT TRAUMATIC (PT)
- STARE VEGETATIVĂ PERSISTENTĂ (SVP)
- SCALA TRAUMATICĂ ÎNTRE 0 ȘI 200 PT
- NIVEL MEDIU PREZUMAT
- AJUSTARE MAXIMĂ 25%
- SALARIU MINIM PE ECONOMIE

▶ VALOAREA PT - ANALIZĂ PRACTICĂ UE

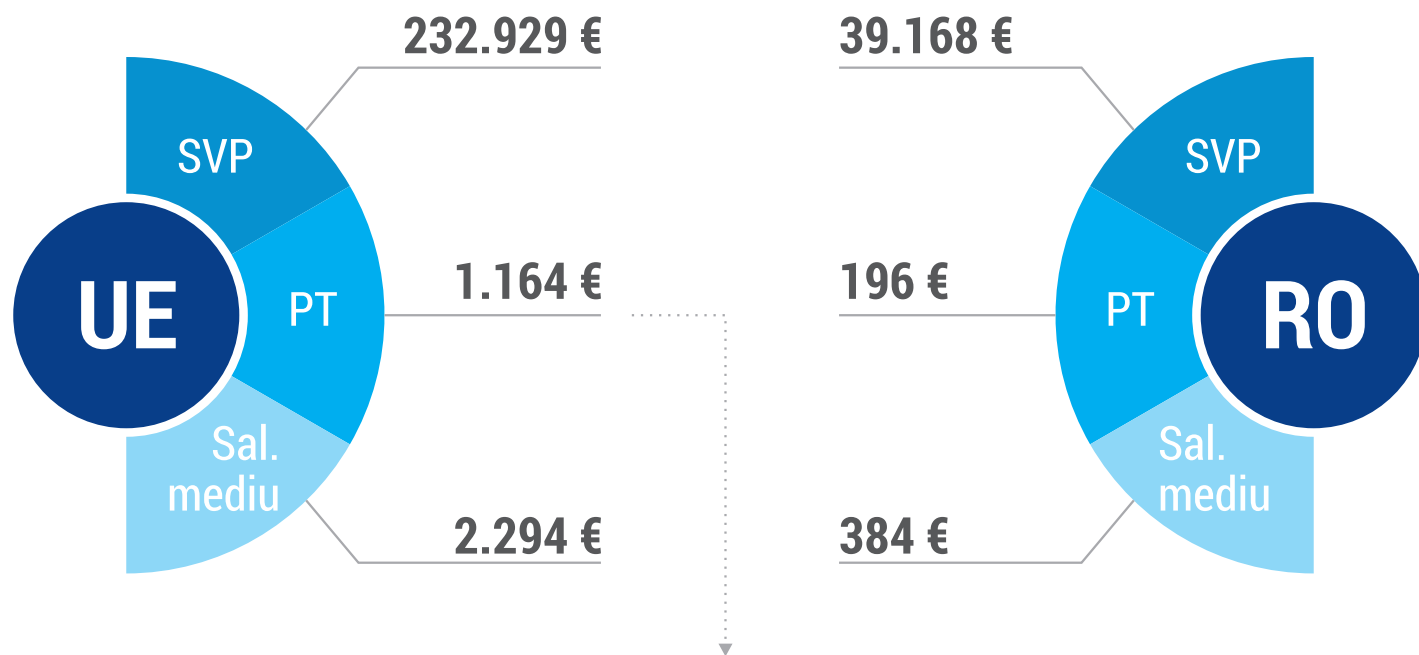
Nr.	Statul	Despăgubirea cea mai mare acordată pentru vătămări grave (SVP)**	PIB/capita**	Câștig mediu net lunar**	Nr. câștiguri medii lunare în despăgubire (c/e)
1	Austria	300.000	29.730	1.984	151
2	Elveția	190.000	31.200	4.500	42
3	Finlanda	87.000	25.900	1.984	44
4	Germania	500.000	27.000	1.981	252
5	Slovacia*	90.000	16.600	617	146
6	Marea Britanie	412.000	26.200	2.671	154
7	Danemarca	51.500	27.340	2.321	22
	Medie SVP	232.929	26.281	2.294	102

* în instanță se pot acorda maxim 135.000 Euro, ** sumele sunt exprimate în Euro

Calcularea PT a avut în vedere:

- practica europeană aferentă SVP ca fiind vătămarea cea mai gravă;
- s-a ales ca numitor comun maximumul despăgubirii pentru SVP care corespunde cu un număr de 200 PT conform studiului științific realizat de SMLR.

▶ PT ÎN RO TRANSPUS DIN MEDIE UE - AN DE REFERINȚĂ 2014

Estimare în condițiile asumării unui SVP de 200 PT

- SVP UE = 102 câștiguri medii nete salariale lunare/locuitor state UE analizate.
- SVP RO = 102 x 384 eur = 39.168 euro

- SVP = 200 PT (conf. barem SMLR)
Valoarea unui PT = SVP / 200 PT = 196 euro.
- PT corespunde unei valori de 875 lei (medie 2014 - salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată).

▶ VALOAREA PT VS PRACTICĂ RO

Comparație sistem ZIM vs sistem PT

Nr.	Gravitate vătămare		Despăgubire RON		Diferență RON	Rap. ZIM/PT Medie 3,66	Procent variație sisteme ZIM/PT Medie 334%
	ZIM	PT	ZIM=800 RON	PT=875 RON			
1	200	114	160.000	99.750	-60.250	1,75	160
2	40	11	32.000	9.625	-22.375	3,64	332
3	55	25	44.000	21.875	-22.125	2,20	201
4	16	3	12.800	2.625	-10.175	5,33	488
5	100	45	80.000	39.375	-40.625	2,22	203
6	7	1	5.600	875	-4.725	7,00	640
7	130	30	104.000	26.250	-77.750	4,33	396
8	8	2	6.400	1.750	-4.650	4,00	366
9	17	7	13.600	6.125	-7.475	2,43	222

Jurisprudența românească indică un nivel de acordare a despăgubirilor de aproximativ 3 ori mai mare față de practica europeană, raportat la venituri.

▶ VALOAREA PT - DECIZIE

Situația în jurisprudență

Jurisprudența din România arată ca în medie pe SVP sunt acordate sume mai mari ce pot ajunge la un aproximativ 100 - 200.000 euro.

Propunere

Pentru a păstra un raport corect între PT calculat și practica românească propunem dublarea PT la **1.750 lei** ce ar corespunde cu două salarii minime brute.

- Valoarea unui PT -> $SVP / 200 =$ două salarii minime brute.
- PT va corespunde unei valori de 1.750 lei (medie 2014 - salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată).
- SVP în România = $200 \times 1.750 = 350.000$ lei (aprox 78.475 eur – dublul practicii europene).
- În acest sens ori de câte ori va fi actualizat salariul minim, calculele vor fi ajustate automat cu noua valoare.

DECES

Nr.	Relația persoanei prejudiciate în raport cu victima decedată (prejudiciu prezumat)	Despăgubire calculată în PT
1	Copil major (descendent de gradul I, fiu / fiică)	24
2	Copil minor (descendent de gradul I, fiu / fiică)	33
3	Frate / soră (colaterali)	19
4	Părinte (ascendent de gradul I, tată / mamă)	48
5	Soț / Soție	33

- Valorile au fost calculate conform Ghid FPVS indexate cu un procent de 17%, care reprezintă creșterea venitului mediu net 2012 - 2014.
- Pentru alte categorii de persoane, despăgubirea a fost limitată la nivelul celei pentru colaterali privilegiați (frate / soră).

BENEFICII

- ✓ Tratatamentul nediscriminatoriu al persoanelor prejudiciate.
- ✓ Furnizarea unui sistem de evaluare obiectiv care să permită stabilitate și predictibilitate în ceea ce privește cuantificarea prejudiciului nepatrimonial.
- ✓ Scăderea costurilor directe legate de instrumentarea daunei.
- ✓ Scăderea costurilor de reasigurare.
- ✓ Scurtarea duratei necesare pentru instrumentarea daunei.
- ✓ Standardizarea modului de stabilire a daunelor morale atât pe cale amiabilă, cât și pe cale judecătorească.
- ✓ Regularizarea mai multor dosare pe cale amiabilă cu impact în degrevarea instanțelor judecătorești.

ÎN AUSTRIA, NUMĂRUL DOSARELOR SOLUȚIONATE PE CALE JUDECĂTOREASCĂ ESTE SUB 1%.

Uniunea Națională a Societăților de
Asigurare și Reasigurare din România

Bulevardul Libertății, nr. 12, bl. 113, scr. 3, et. 6, ap. 68
sector 4, București, România

+ 4031.4057328 (RDS)

+4021.3177832 (Romtelecom)

office@unsar.ro

www.unsar.ro